

w stulecie prapremiery światowej

Franz Lehár

Wesoła wdówka

program

Patronat honorowy:

Wojewoda Małopolski

Jerzy Adamik

Prezydent Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

Dowódca

2 Korpusu Zmechanizowanego

Generał Broni Mieczysław Bieniek

Duszpasterz Artystów

Ks. Infułat Jerzy Bryła

Fundacja Pomocy Artystom Polskim

CZARDASZ

Prezes: Ewa Warta-Śmietana

Współpraca:

Opera Krakowska

Akademia Muzyczna w Krakowie

Drugi Korpus Zmechanizowany

Franz Lehár „Wesoła wdówka”

w stulecie prapremiery światowej
operetka w 3 aktach

Libretto:

Victor Léon, Leo Stein

Przekład polski:

Jerzy Jurandot, Józef Słotwiński

Reżyseria, scenografia:

Jan Wilga

Choreografia:

Elena Korpusenko

Instrumentacja:

Tomasz Chmiel

Dyrygent:

Dariusz Bylina

Premiera: 16, 18 września 2005

FRANZ LEHÁR

Franz (Franciszek) Lehár urodził się 30 kwietnia 1870 r. w słowackim Komárom, a zmarł 24 października 1948 r. w austriackim Bad Ischl. W ciągu swego życia skomponował 38 utworów scenicznych. Pierwszą była „Kukułka” (opera z 1896 roku), ostatnią „Garabonciás Diák” (nowa wersja „Cygańskiej miłości” z 1943 roku).

Początkowo był skrzypkiem w orkiestrze prowadzonej przez jego ojca, też Franciszka, potem kapelmistrzem. Sam komponował w tym okresie marsze i pieśni. Pierwsza kompozycja sceniczna, napisana na konkurs kompozytorski opera „Rodrigo” (1893), nie uzyskała nagrody, nigdy nie została wystawiona i poszła w całkowite zapomnienie.

Twórczość sceniczna Lehára dzielona jest zwykle na dwa okresy: pierwszy obejmuje lata 1896 – 1924, drugi od 1925 do końca życia. W okresie pierwszym skomponował m. in. „Wesołą wdówkę”, „Hrabiego Luksemburga”, „Cygańską miłość”, „Frasquitę”. Wszystkie te operetki pozostawały wciąż w kręgu ówczesnej konwencji teatru muzycznego, przede wszystkim tematycznie i estetycznie. Okres drugi związany jest z wielką przyjaźnią kompozytora z wybitnym tenorem austriackim Richardem Tauberem (1891 – 1948). To z myślą o nim powstawały tak znakomite dzieła jak „Paganini”, „Carewicz”, „Fryderyka”, „Kraina uśmiechu” i „Giuditta”. W tym okresie, zwanym „dramatycznym” lub „tauberowskim”, kompozytor zrezygnował z obowiązującego w operetce happy endu i „wprowadził do niej lzy” – jak obrazowo określił to jeden z krytyków.

Ocenę kompozytorskiej twórczości Franza Lehára najlepiej oddają słowa Lucjana Kydryńskiego: *był tym, który wiedeńskiej operetce przywrócił jej świetność, wprowadzając szereg rozwiązań muzycznych i konstrukcyjnych o decydującym znaczeniu dla rozwoju tej formy. On pierwszy połączył śpiew z tańcem i ruchem scenicznym, on unowocześnił i rozbudował instrumentację przyswajając operetkowym partyturom doświadczenia Pucciniego, a nawet Richarda Straussa. Niezrównany liryk o słowiańskiej skłonności do tęsknego sentymentalizmu łączył cudownie liryczne arie z pikanterią i paryskim dowcipem muzycznym.*

DLACZEGO „WESOŁA WDÓWKA” FRANZA LEHÁRA?

Operetka jako gatunek sztuki ma już wprawdzie lata świetności, ale nie zmierzchu, za sobą. Skazano ją na śmierć, ośmieszając i drwiąc z niej, a przecież przeżyła. I wraca na sceny, i to nie chyłkiem! Przeżyła bowiem nawet swoich twórców. I trwa, bo czyż teatr muzyczny może istnieć bez utworów króla operetki Johanna Straussa i jego następcy Franza Lehára?

„Wesoła wdówka” (Die lustige Witwe) to najlepsza partytura Lehára i bodaj najlepsza w całej historii operetki. Kompozytor, historyk teatru muzycznego i świadek epoki, Bernard Grun, napisał: *absolutna nowość „Wesołej wdówki” polegała na jawnym erotyzmie jej fabuły, genialnej śmiałości, z jaką wibrująca zmysłowość akcji została zinterpretowana muzycznie. Oryginalność Lehárowskiej tematyki potęguje jeszcze znaczne, zadziwiające indywidualne traktowanie orkiestry. Ów zaskakująco odmienny rodzaj wypowiedzi wydzwignął „Wesołą wdówkę”, a z nią cały gatunek operetki, z zacisza jej wiedeńskiej na wielkoświatowy międzynarodowy poziom. „Wesoła wdówka” od swej światowej prapremiery (Wiedeń, 28 grudnia 1905r.) bije wszelkie rekordy nowych inscenizacji i powodzenia. Dla Lehára zdobyła niezwykłą sławę i bogactwo przewyższające wszelkie oczekiwania. Opanowała i zawojowała nie tylko sceny muzyczne. Były kapelusze i buty, perfumy i torebki, czekoladki i cygara, lalki i dania a la „Wesoła wdówka”!* A na plakatach z tytułem tej operetki pojawiali się i wciąż widnieją, najwięksi śpiewacy i dyrygenci.

Prezentowana dziś produkcja tego nieśmiertelnego dzieła jest hołdem składanym dziełu i kompozytorowi w setną rocznicę światowej prapremiery. Wypełnia również swoistą pustkę na krakowskiej scenie muzycznej w tym gatunku scenicznym (ostatnia premiera klasycznej operetki miała miejsce w Krakowie w roku 2000!). Spektakl ma charakter semi-sceniczny: w kostiumach, ale w symbolicznej scenografii, z szerokim zespołem solistów, ale bez chóru, z namiastką baletu i przy akompaniamencie kameralnego zespołu muzycznego. Takie są bowiem realia i możliwości inicjatora i producenta spektaklu, Fundacji Pomocy Artystom Polskim CZARDASZ. Do realizacji przedsięwzięcia zaproszono jednak wyjątkowy zespół wykonawców: z jednej strony renomowanych, znanych i lubianych artystów scen muzycznych, a z drugiej młodych adeptów sztuki wokalne i scenicznej, głównie uczestników i laureatów Pierwszego Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Iwony Borowickiej (znakomitej krakowskiej artystki operetkowej, ongiś wzorcowej wręcz wykonawczynie partii Wesołej Wdówki), konkursu zorganizowanego w ubiegłym roku przez Fundację CZARDASZ.

Realizatorzy tej inicjatywy są przekonani, iż to „zderzenie” doświadczenia i rutyny z młodością da wymierne skutki artystyczne i przyniesie publiczności wiele radości i satysfakcji!

Jacek Chodorowski

STRESZCZENIE LIBRETTA

Autorami libretta operetki „Wesoła wdówka” są Victor Léon (1859 – 1940), „niespożyty, tryskający energią teatralny spryciarz” i Leo Stein (1861-1921), „inteligentny, doświadczony i pełen humoru urzędnik”. Libretto jest oparte na komedii Henri Meilhaca „L’attaché de légation”.

Akcja operetki podzielonej na trzy akty, rozgrywa się w Paryżu w pierwszych latach XX wieku. Miejscem akcji aktu I są salony Poselstwa fikcyjnego Księstwa Pontevedry, akty II i III odbywają się w paryskim pałacyku Hanny Gławari (owej tytułowej wesołej wdówki), przy czym w akcie III jeden z salonów pałacyku przemieniono na salę kabaletową imitującą słynny paryski „Maxime”.

Libretto operetki to właściwie w całości opowieść, pełna pikantnych scen, o niezwykle bogatej, pięknej i ponętnej osobie, która właśnie owdowiała, a przebywa w Paryżu. A, że była małżonką najbogatszego bankiera Pontevedry, poseł baron Mirko Zeta zostaje zobowiązany, aby za żadną cenę nie dopuścić do związku atrakcyjnej wdówki z żadną niepożądaną osobą, co mogłoby spowodować transfer jej olbrzymiego majątku poza granice zubożałego Księstwa. W tym celu polecenie zajęcia się piękną Hanną Gławari otrzymuje sympatyczny utracjusz, sekretarz Poselstwa, hrabia Danił Daniłowicz. Nadzieje posła są tym realniejsze, że przecież Hanna i Danił stanowili kiedyś parę zakochanych, a do małżeństwa nie dopuścił stryj Daniły z powodu ówczesnego ubóstwa Hanny. Hrabia Danił odmawia jednak nieoczekiwane grania roli „łowcy posagu”, choć jego uczucie do Hanny powraca. Z wyraźną zresztą wzajemnością. Tymczasem wieść o milionach ożywia także Francuzów zebranych w Poselstwie. Jeden z nich tylko nie jest zainteresowany: Kamil de Rossillon, zakochany w Walentynie, żonie posła Zety. W międzyczasie mają miejsce zabawne sytuacje, a wręcz cała intryga, gdy Walentyna gubi wachlarz, na którym de Rossillon napisał do niej miłosne wyznania. Wszystkie nieporozumienia ujęte w iście smakowite sceny wyjaśniają się jednak i finał, zgodnie z operetkową konwencją, jest szczęśliwy. Hanna i Danił wyznają sobie miłość, a miliony pozostają w Księstwie Pontevedro.

Jacek Chodorowski

Obsada:

<i>Baron Mirko Zeta:</i>	✓ Andrzej Pągowski, Janusz Żelobowski
<i>Walentyna:</i>	Katarzyna Laskowska, Marta Poliszot ✓
<i>Hrabia Danilo:</i>	✓ Jan Wilga, Mateusz Zajdel
<i>Hanna Gławari:</i>	Magdalena Pilarz-Bobrowska, Ewa Warta-Śmietana ✓
<i>Camille de Rossillon:</i>	✓ Adam Sobierajski, Witold Wrona
<i>Cascada:</i>	✓ Wiesław Popiołek
<i>St. Brioché:</i>	✓ Mariusz Jaśko
<i>Sylviana:</i>	✓ Joanna Grandys, Aleksandra Sotnicka
<i>Kromow:</i>	✓ Jerzy Sypek, Andrzej Pągowski
<i>Olga:</i>	Elena Korpusenko, Aleksandra Sotnicka ✓
<i>Praskowia:</i>	✓ Maria Węgrzyn, Marta Saciuk-Śędzielarz
<i>Niegus:</i>	✓ Stanisław Knapik, Jacek Ozimkowski

Orkiestra:

Renata Guzik	Flet
Grzegorz Wróbel	Klarnet I
Paweł Kurasiewicz, Antoni Majerski	Klarnet II
Witold Widerski	Waltornia I
Dariusz Mołdawa	Waltornia II
Piotr Matoga	Trąbka I
Janusz Cholewka	Trąbka II
Robert Szczerba	Puzon
Rafał Tarcholik	Perkusja
Elżbieta Zarębska	Skrzypce I
Danuta Śmietana-Kurasiewicz	Skrzypce II
Teresa Rusek-Stępień	Altówka
Ilona Latocha-Dylewska	Wiolonczela
Leszek Wydrzyński	Kontrabas

Artyści baletu:

Karolina Cichy, Wioletta Maciejewska, Magdalena Malska,
Wiktor Korpusenko, Adam Klafczyński

Akompaniatorzy:

Małgorzata Westrych, Renata Żelobowska-Orzechowska

Sufler:

Maria Węgrzyn

Główny Sponsor:

Sponsorzy:

Realizacja projektu przy udziale finansowym
Województwa Małopolskiego

Patronat medialny:

